

Pytania i Odpowiedzi

QA1064954

Zadanie pytania

13-06-2018 12:21

Ostatnia zmiana

19-06-2018 21:26

Produkt

LEX

Temat

prawo ochrony zdrowia

Daty obowiązywania

19-06-2018 - ---

Redaktor

Alicja Plichta

Autor

Iwona Choromańska

Czy pielęgniarka, która nie ukończyła kursu specjalistycznego z zakresu endoskopii może asystować przy wykonywaniu badań na oddziale i w pracowni?

Czy pielęgniarka nie posiadająca kursu specjalistycznego z zakresu endoskopii może asystować przy wykonywaniu badań endoskopowych przewodu pokarmowego na oddziale i/lub w pracowni?

Czy pracodawca ma prawo egzekwować ww. na zasadzie dodatkowego polecenia przełożonego?

Czy pracodawca ma prawo egzekwować ww. jako udział w zabiegach ratujących życie w przypadku, gdy sytuacja dotyczy krwawienia z przewodu pokarmowego?

Odpowiedź

Pielęgniarka, która nie ukończyła kursu specjalistycznego z zakresu endoskopii nie może asystować przy wykonywaniu badań na oddziale i/lub w pracowni. Pracodawca nie ma prawa egzekwować obowiązku asystowania przy wykonywaniu ww. badań endoskopowych na zasadzie dodatkowego polecenia przełożonego. Powinien raczej skierować pielęgniarkę do odbycia kursu specjalistycznego Endoskopia dla pielęgniarek. Nawet w przypadku sytuacji ratowania zdrowia lub życia pacjenta pielęgniarka ma obowiązek udzielać świadczeń wyłącznie w zakresie posiadanych kwalifikacji.

Uzasadnienie

Art. 4 ust. 1 ustawy z 15.07.2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 123) - dalej u.z.p.p., stanowi, że wykonywanie zawodu pielęgniarki polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności na:

- 1) rozpoznawaniu warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta;
- 2) rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta;
- 3) planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem;
- 4) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych;
- 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji;
- 6) orzekaniu o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych;
- 7) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

Art. 11 ust. 1 u.z.p.p. wskazuje, że pielęgniarka i położna wykonują zawód, z należytą starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej, poszanowaniem praw pacjenta, dbałością o jego bezpieczeństwo, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej oraz pośrednictwo systemów teleinformatycznych lub systemów łączności.

W sytuacji, gdy pielęgniarka nie posiada wymaganych kwalifikacji do wykonywania konkretnych czynności, do których niezbędne jest posiadanie dodatkowych umiejętności nabytych w trakcie kształcenia podyplomowego, powinna zastosować przepis art. 12 ust. 1 u.z.p.p., który stanowi, że pielęgniarka i położna są obowiązane, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi, do udzielenia pomocy w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować stan nagłego zagrożenia zdrowotnego. Przepisy u.z.p.p. przewidują tryb postępowania na wypadek wymuszania na pielęgniarce wykonania określonych czynności niezgodnych z posiadanymi przez nią kwalifikacjami zawodowymi. W oparciu o art. 12 ust. 2 u.z.p.p. pielęgniarka i położna mogą odmówić wykonania zlecenia lekarskiego oraz wykonania innego świadczenia zdrowotnego niezgodnego z ich sumieniem lub z zakresem posiadanych kwalifikacji, podając niezwłocznie przyczynę odmowy na piśmie przełożonemu lub osobie zlecającej, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 1.

Przenosząc powyższe przepisy na grunt zagadnień zawartych w pytaniu, stwierdzić należy, że pielęgniarka nie posiadająca ukończonego kursu specjalistycznego z zakresu endoskopii, powinna odmówić uczestniczenia w zabiegu z uwagi na brak stosownych kwalifikacji zawodowych.

Program kursu specjalistycznego "Endoskopia dla pielęgniarek", zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 11 stycznia 2016r. przewiduje, że pielęgniarka po ukończeniu tego kursu w zakresie umiejętności potrafi:

- 1) współuczestniczyć w procesie organizowania i wyposażenia pracowni endoskopowej;
- 2) świadczyć samodzielnie opiekę specjalistyczną nad pacjentem poddawanym diagnostyce i terapii endoskopowej;
- 3) nauczyć chorego i jego rodzinę postępowania przed planowanym i po wykonanym procesie diagnostyki i terapii endoskopowej;
- 4) współuczestniczyć w procesie szkolenia kadr pielęgniarskich przygotowujących się do pracy w pracowni endoskopowej;
- 5) korzystać z aktualnej wiedzy w zakresie diagnostycznych i terapeutycznych możliwości endoskopii w realizacji opieki o najwyższym poziomie.

Przytoczone powyższej umiejętności sformułowane zostały dość ogólnikowo, natomiast wykaz umiejętności opisanych szczegółowo zawarty został w dziale 3 Szczegółowe efekty kształcenia. Program kursu zawiera szerokie spektrum wiedzy i umiejętności, które nabywa pielęgniarka podczas kursu, a które nie są przekazywane podczas kształcenia przeddyplomowego.

Powyższe okoliczności powodują, że pielęgniarka asystująca podczas badania endoskopowego powinna mieć ukończony kurs specjalistyczny „Endoskopia dla pielęgniarek”. Nawet w przypadku zabiegu ratującego zdrowie i życie pacjenta powinna posiadać ww. kwalifikacje, wynika to bowiem z art. 12 ust. 1 u.z.p.p.

Jeżeli pracodawca wymusza na pielęgniarce uczestniczenie w zabiegu, powinna ona odmówić na piśmie wykonywania tych czynności, uzasadniając brakiem ukończonego kursu specjalistycznego. Pracodawca zaś powinien raczej skierować

pielęgniarkę do odbycia takiego kursu, a nie wymuszać na pielęgniarce wykonywanie zadań, do realizacji których nie jest ona uprawniona.